

پای صحبت پیشکوتان و اساتید جامعه پزشکی ایران در بزرگداشت استاد ایرج فاضل بزرگمرد دفاع، جنگ، خدمت و تدریس

رضاملک زاده استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران

ایرج فاضل یک الگو و نمونه عالی است

ادامه از صفحه ۷....

اگر چه دوره وزارت ایشان در وزارت آموزش عالی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کوتاه بود ولی در همین چند سال خدمت، خدمات بسیار ارزنده و بی نظیر انجام دادند. ایشان به عنوان فردی شجاع و آزاده توسط برخی از نمایندگان محترم مجلس و مسئولین که با روحیه و اهداف بلند ایشان آشنایی نداشتند آنطور که شایسته آن بود مورد استقبال قرار نگرفت، ولی در مسئولیتی که پذیرفت با تمام وجود و عشق فراوان به مردم ایران و جامعه پزشکی و نیز برای سر بلندی ایران عزیز خدمت کرد. تأسیس جامعه جراحان ایران و حمایت بسیار قوی از شکل گیری انجمن های علمی پزشکی، که ایران را یکی از فعالترین کشورها در تأسیس این نهادهای مدنی قرار داده، تلاش او در جذب اعضای هیئت علمی و تربیت نیروی انسانی در وزارتین آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، اقدام قابل ستایش او در صدور مجوز ادامه تحصیل برای گروه زیادی از مستعدترین دانشجویان کشور که بدون رعایت ضوابط در گزینش دانشجو از تحصیل محروم شده بودند، شجاعت مثال زدنی ایشان در شروع برنامه تنظیم خانواده در سال ۱۳۶۹، حضور مستمر او در جبهه های جنگ تحمیلی برای درمان مجروحین و تربیت نسلی از جراحان که امروز پیچیده ترین اعمال جراحی پیوند را در ایران انجام می دهند. گوشه های از خدمات این بزرگمرد ایران زمین بشمار می رود. ■

محمد رضا ظفر قندی، فوق تخصص جراحی قلب و عروق

دکتر فاضل هادر جامعه کم تکرار می شوند

شخصیت دکتر ایرج فاضل از چند جهت قابل بررسی است. ایشان یک شخصیت برجسته و کم نظیر در جامعه پزشکی اند. از بعد علمی ایشان از بنیان گذاران جراحی عروق در کشورند و

محمد حسین ماندگار، فوق تخصص جراحی قلب و عروق

معلمی بسیار مهربان با دانش فراوان

آشنایی بنده با جناب استاد دکتر فاضل از زمان جنگ تحمیلی و دفاع مقدس در جبهه های جنگ و بیمارستان های صحرایی شروع شد که سعادت شاکردی ایشان را داشتم. ایشان در تمامی عملیات ضربتی و تهاجمی که ایران علیه عراق انجام می داد همراه با یک تیم حرفه ای در بیمارستان های صحرایی حضور داشتند و علاوه بر مدیریت فکری تیم های اضطرار پزشکی شخصا به صورت شبانه روزی در اتاق عمل های صحرایی شرکت داشتند و جان هزاران سرباز و بسیجی و رزمندگان را نجات دادند و در حقیقت علاوه بر نجات جان مجروحان نه تنها کار بسیار باارزش انسانی و درمانی انجام دادند بلکه جراحان جوان از جمله خود من با خدمت در حضور ایشان آموزش لازم و به روش های جدید درمان بیماران با تروماهای جنگی و صدمات جنگی آشنا شدم. ایشان علاوه بر اینکه معلمی بسیار مهربان و با دانش فراوان هستند انسان شریف و دوست داشتنی و حاضر در همه اتاق های عمل صحرایی بودند و در دانشگاه به عنوان استادی عالی قدر تعداد زیادی جراحان عروق و جراحان عمومی را تربیت کردند و در زمان وزارت ایشان در وزارت بهداشت پیشرفت های قابل قبولی در پزشکی و رشته جراحی صورت گرفت که قطعاً خدمات ایشان در تاریخ پزشکی ایران ثبت شده است. آرزوی سلامت ایشان را دارم. ■

قبل از ایشان و دکتر کلاتر معتمد این جراحی در کشور ما وجود نداشت. دکتر فاضل رییس جامعه جراحان دیتون آمریکا بودند و با توجه به اینکه چنین جایگاه خوبی داشتند همه چیز را رها کردند و زمان جنگ به ایران برگشتند. در ابتدای حضورشان مشکلات زیادی داشتند ولی مقاومت کردند و در نهایت حضوری اثرگذار و منشا خیر در زمینه جراحی عروق ثبت کردند. یکی دیگر از ابعاد شخصیتی ایشان این است که وقتی برگشتند در تمام سختی های کشور شریک بودند و برای حل مشکلات همیشه پیش قدم بودند. حضور ایشان زمان جنگ بی نظیر بود. نقش زیادی در بعد علمی و درمان مجروحان جنگی در بیمارستان های صحرایی به عهده داشتند. در همان مقطع پزشکی بودند که از آمریکا و اروپا برگشتند و امروز چنان از آنها تقدیر می شود در صورتی که پزشکی قابل چنین تقدیر و قدردانی و جنجال های رسانه ای آن هستند که زمان جنگ به پای جنگ و هزاران مجروح جنگی ایستادند و مردانه زیر بمباران مستقیم دشمن جراحی می کردند. یک بعد شخصیتی دیگر و قابل تقدیر مقبولیت وسیع و همه جانبه ایشان در جامعه پزشکی است. سال های سال است که جامعه جراحان طی انتخابات آزاد همیشه رای اول را به ایشان می دهد. در تمام جامعه پزشکی چهره مقبولی است که تمام طیف های مختلف حرف و نظر ایشان را قبول دارند. به عقیده من اگر بخواهیم چنین مقبولیتی را ریشه یابی کنیم به اعتقاد و پایبندی عجیب ایشان به اصول اخلاقی و حقوق بیماران برمی گردد. ایشان در تمام این سال ها کنار مردم و پشتوانه مردم بودند. هر چند در خیلی از مواقع به ضرر ایشان تمام شد اما هیچ وقت پشت مردم را خالی نکردند و همیشه از آنها دفاع کردند. چه زمانی که دو دوره وزارت را در شرایط بحرانی جامعه به عهده گرفتند و چه بعدها که بین ریاست فرهنگستان علوم پزشکی که خود بانی و پایه گذارش بود و دفاع از حق مردم، جانب حق را گرفت. سومین ویژگی ایشان از نظر من از نظر علمی است که ایشان جراح بی نظیری است و من به عنوان یک جراح عروق می بینم که ایشان چه تبحر بی نظیری در این زمینه دارند و نکته آخری که دوست دارم در مورد ایشان بگویم این است که خیلی فرق است بین پزشکی مثل فاضل و جراحی در تمام جنگ یک بار هم ایران نیامد و حتی مجروحانی که به آلمان می فرستادیم با حق الزحمه عمل می کردند، پس حیف است که جامعه این تفاوت را نبیند. دکتر فاضل ها در جامعه پزشکی کم تکرار می شوند. ■

حسین بننازاده، جراح عمومی و عروق از اعضای تیم های اضطراری

مرد روزگار دفاع و جنگ

بیمارستان صحرایی نزدیک خط مقدم بود، به شکلی که گاه گلوله های توپ از فراز آن عبور می کرد و در عقبه فرود می آمد یا به وسیله بمب افکن ها دشمن مورد بمباران قرار می گرفت. پس بیراه نیست اگر بگویم که ما در پزشکی نیز همزمان با رزمندگان در حال نبرد با دشمن بودیم. با یک تماس تلفنی، از آرامش خانگی به وضعیت جنگی (اعضای تیم اضطراری) تغییر موقعیت می دادیم و ظرف چند ساعت سوار بر هواپیما خود را به جبهه جنگ می رساندیم و در بیمارستان صحرایی مستقر می شدیم. با آغاز عملیات آمبولانس ها به حرکت در می آمدند و پشت هم مجروح جنگی به بیمارستان صحرایی انتقال می یافت، بیمارستانی بدون علامت سکوت، فضای آکنده از بوی خون و باروت. در بیمارستان صحرایی با توجه به اینکه شروع جنگ غیرمنتظره بود نیروهای مسلح آمادگی کامل نداشته لذا این بیمارستان ها در اوایل جنگ فاقد تجهیزات مناسب و امکانات رفاهی بودند اما این عوامل باعث نشد که کادر پزشکی حد اکثر توان خود را جهت درمان مجروحان در آن شرایط سخت به کار نیندازد. هر بیمارستان صحرایی حدود ۱۰ اتاق عمل

غلام حسین نیک نژاد از اعضای تیم های اضطراری

دلایلی برای دوست داشتن ایرج فاضل

به نظر اینجانب:
استاد محترم جناب آقای دکتر ایرج فاضل دارای شاخص های ذیل هستند
از نظر تحصیلات:
بعد از اتمام تحصیلات در دانشکده پزشکی دانشگاه تهران تخصص و فوق تخصص خود را در بهترین و عالی ترین دانشگاه آمریکا به پایان رساند و با عنوان استاد در بیمارستان دانشگاه آمریکا مشغول انجام وظیفه بوده اند.

از نظر تعهد و تقوی و انسانیت:
ایشان از اولین گروه های پزشکان عالیقدر در خارج از کشور بودند که بعد از پیروزی انقلاب به ایران مراجعت فرمودند و در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با عنوان استاد مشغول انجام وظیفه شوند نامبرده چه در بخش دولتی و چه در بخش خصوصی به عنوان انسان وارسته و خدمتگزار و مردمی در خدمت بیماران بوده اند و در مطب خود جلوی میزشان نقش این عنوان به چشم می خورد «هر کس هر مبلغ که دارد و استطاعت دارد می تواند پرداخت نماید.» و در برخورد با بیماران بسیار خوش برخورد و صبور به سوالات بیماران و همراهان بیمار جواب می دادند و واقعا حکیم به نام معنی بوده اند.

از نظر خدمت
الف- با داشتن دستیاران در سال های متعددی خدمت افراد زیادی را در رشته تخصصی و فوق تخصص تعلیم داده و به جامعه پزشکی معرفی کرده اند که اکنون در بیمارستان های مختلف کشور مشغول انجام وظیفه هستند.

ب- از اولین گروه های پزشکی بوده اند که در شروع جنگ تحمیلی همیشه کیف مربوط به نیازهای پزشکی همراه ایشان بوده و پرونده های متعددی را در نقاط مختلف جنگی کشور در خدمت مصدومان و مجروحان جبهه در بیمارستان های صحرایی مشغول انجام وظیفه اینترگران و قهرمانان جنگی بوده اند و امام بوده است. ■

وجود داشت در جنگ های کلاسیک معمولاً این بیمارستان ها حداقل 150 km با جبهه فاصله دارند گاهی روی ناوهای جنگی این فاصله زیاد سبب می شود که مجروح دیر به این بیمارستان ها برسد اما در جنگ ایران و عراق بیمارستان های صحرایی در کمترین فاصله با خط مقدم احداث شده در کمترین زمان ممکن مجروحان به این مرکز درمانی منتقل می شدند مجروحان به دو دسته تقسیم می شوند گروهی که جراحات آنها به نحوی است که کمتر از یک ساعت باید عمل شوند و در این مرکز درمانی درمان می شدند و گروهی که جراحات کمتری داشته و به مرکز بعد که ۲ تا ۳ ساعت فاصله داشت منتقل می شدند این عمل تریاژ در نجات بسیاری از رزمندگان نقش موثری داشت که معمولاً آقای دکتر فاضل سرپرستی اکیپ های باتجربه که در اورژانس مستقر بودند را به عهده داشت و از مشورت های علمی ایشان در اتاق های عمل هم استفاده می شد. اکنون پس از سال ها تصویر دکتر فاضل را به یاد می آورم که خستگی ناپذیر بر اعمال جراحی نظارت می کرد، برای ساخت بیمارستان صحرایی طرح ارائه می داد، برای تهیه امکانات و وسایل درمانی در جبهه جنگ خود را به آب و آتش می زد، اکنون تصویر صمیمی او را به خاطر می آورم که پس از ساعت ها کار و تلاش، در گوشه ای از بیمارستان صحرایی به خواب فرو رفته است تا خستگی از تن بزداید. پس از این فرصت استفاده می کنم تا مراتب حق گزاری و ارادت خود را نسبت به استاد خویش دکتر فاضل اعلام دارم. مردی که با رفتار خویش نشان داد که هم مرد روزگار دفاع و جنگ است و هم مرد دوران نام و ننگ. ■

صبور و فروتن بودند. استاد در این مدت ۳۵ سال بیش از دو بیست جراح تربیت نموده و تحویل اجتماع داده ایشان در آموزش جراحی همیشه به این نکته بسیار اهمیت می دادند که بیمار از هر جنس و نژاد و صنفی که هست از نظر احترام باید مثل رییس جمهور و از نظر رسیدگی مثل یک عضو نزدیک خانواده در نظر گرفته شود. خستگی و بی حوصلگی در امر درمان بیماران برای ایشان جایی نداشت و هر موقع از شبانه روز که به وجود ایشان برای درمان نیاز بود بر اولین بیمار حاضر بودند.

در تمام طول جنگ تحمیلی چه مستقیم در جبهه ها و چه در پشت جبهه با عشق و حساسیت خاص به درمان رزمندگان عزیز مشغول بودند. حتی در زمان هایی که به عنوان وزیر بهداشت و درمان و یا رییس فرهنگستان علوم پزشکی بودند از آموزش و درمان غافل نبودند. از نظر زندگی اجتماعی بسیار ساده زیست هستند و از تجملات به دور و نسبت به اقشار مختلف جامعه بسیار مهربان و دلسوز هستند. و در امر درمان بیماران بسیار با آنها همدردی می نمایند و هرگز در درمان بیماران مسایلی مالی را لحاظ نمی کنند. ■

ایرج قدوسی، جراح عروق

بیش از ۲۰۰ جراح تربیت کرده اند

دکتر فاضل بعد از انقلاب از آمریکا به ایران تشریف آوردند در بیمارستان طالقانی و مصطفی خمینی به عنوان رییس بخش جراحی عمومی و جراحی عروق مشغول به خدمت شدند و از همان اوایل بنده به عنوان دستیار در خدمت ایشان افتخار شاکردی داشتم و هنوز هم در خدمت ایشان هستم. آشنایی کامل از استاد دارم ولی قلم در توصیف استاد قاصر است.
آقای دکتر فاضل در ضمن اینکه در کارشان فوق العاده استاد بوده و هستند در امر آموزش نیز برای دانشجویان و دستیاران جراحی و فوق تخصص یک معلم

